

Най-уволняваните журналисти за свободата във вестниците

2008-01-24 17:02:28

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

Румен Леонидов и Тодор Токин са дългогодишни журналисти в различни медии, които в разстояние на три месеца бяха уволнени първо от в. „Поглед”, после от в. „Класа”. (Виж биографична справка за тях по-долу.)

- Вие двамата се оказахте най-уволняваните редактори в българските вестници в последните години. Този факт е достатъчно знаменателен, за да си поговорим какво става в българските вестници и какво ви се случи на вас. До почнем наред – вас ви уволниха два пъти от два различни вестника за по-малко от половин година?

Румен Леонидов: - За 3 месеца. Това може би е рекорд.

- Какво направихте толкова? Не смятам, че сте най-скандалните журналисти, които са застрашили властта с някакви потресаващи разкрития. Направо се учудвам?

Тодор Токин: - Специално за в. „Класа” аз нямам отговор какво сме направили. Беше много съмнителна цялата история. В понеделник главният редактор Валери Найденов подаде оставка, в сряда и. д. главната редакторка – не искам даже да й споменавам името (б. р. – Неда Попова) – ни каза: вие двамата, току що ми се обадиха „отгоре” и сте съкратени.

- „Отгоре”? Това ми напомня за едно време при Живков. Тогава казваха така.

Т. Токин: - Ами... аз както седях на бюрото, станах, облякох си дрехата, казах довиждане и си отидох. А от „Поглед” бяхме уволнени анблок заедно с главния редактор Евгений Станчев. Аз бях първи заместник-главен редактор, Румен беше заместник-главен. Ставаше въпрос за един материал, който нападнаше в. „Труд” за начина, по който беше отразил протеста на учителите по време на стачката. Имаше някакъв голям протест, а в репортажа се цитираха някакви неназовани продавачки, които казват: ами те ми запълниха тука магазина, купуват дрехи за по 400-500 лв., анонимно всичко, с едно леко чувство на подигравка към учителите.

- Това си го спомням. Леонидов написа един остър материал, с малко неприлични изрази...

Р. Леонидов: - Ако имаше някаква причина, то трябваше аз да бъда наказан или предупреден, или уволнен.

- А те уволниха главния редактор и двамата зам.-главни. Аз не съм чул и при Тодор Живков да уволняват за един материал главния редактор и двамата му заместници...

Т. Токин: - Такъв случай няма от 1969 г. Тогава 32-ма души са били уволнени от в. „Народна младеж” заради заета неправилна позиция по време на чешките събития.

Румен Леонидов е 54-годишен, роден е в София, завършил българска филология в Пловдивския университет.

По време на комунизма е работил във в. „Студенска трибуна“, „Средношколково знаме“, сп. „Факел“. Сътрудничил е на нелегалните дисидентски списания „Мост“ и „Глас“ в края на 80-те години. След това работи в „Литературен вестник“, сп. „Български месечник“, БНТ, сп. „Власт“, сп. „Бизнес уик“, в. „Поглед“, в. „Класа“. Уволняван е общо 6 пъти, както става ясно по време на интервюто.

- Сега каква неправилна позиция зае в. „Поглед“?

Р. Леонидов:- Зае правилна позиция, в това съм абсолютно убеден. Може би аз не бях съвсем правилен, използвах драстични изрази, аз съм човек емоционален, бързо се гневя. Прекалено драстично реагирах.

Тодор Токин е 57-годишен, роден в София, завършил английска гимназия и право в Софийския университет.

От 1977 г. работи в БНР, от 1993 до 2005 – във в. „Труд“, откъдето напуска сам. След това 2 месеца работи в новия в. „Атака“, после в сп. „Лидер“, след това за кратко е шеф на „Връзки с обществеността“ на СДС. 1 година е зам.-главен редактор на в. „Поглед“, после и на в. „Класа“.

- Значи вас всъщност ви уволниха заради в. „Труд“?

Т. Токин: - Заради „Труд“ ни уволниха...

Р. Леонидов: - И имаше един ден, в който в „Труд“ и в „24 часа“ имаше – в единия 9, в другия 8 - публикации за „бате Бойко“. По този повод написах текстове в тази рубрика, в която не се подписвах, защото тя е редакционна. Приема се, че е редакционно мнението, независимо че един човек го пише. Така че, ако съм подвел редакцията, трябваше аз да бъда наказан. Но да отрежеш на трима души главата, без право на избор... Всъщност никой не обсъжда право ли е това или не е, правилна ли е позицията или не е, излъгал ли съм или не, а се хванаха за стилистичните особености на езика... Не казвам, че съм безгрешен, но да се подиграваш с учителите е най-лесно. Те са беззащитни. Това не са съвременните каруцари и файтонджии, които могат да блокират София...

- Имаш предвид таксиджиите?

Р. Леонидов: - Учителите – това са най-безпомощните хора. Майка ми е била учителка, аз самият по образование съм учител, въпреки че не съм работил. Преподавал съм в университета, ръководил съм кръжоци, имам представа. Родител съм и знам какво е... Много тежка професия... Ние сме колеги и знаем занаята. Всяко издание има право на собствена политика. Но когато се прави репортаж, той трябва да бъде максимално обективен, а в редакционна бележка, авторски коментар, може да кажем – да, те се преструват, те се разхождат из София, пият кафета, кълчотят се, танцуват, да – една отиде и си купи за 140 лв. дреха. Какво е толкова страшно, че за 140 лв. си е купила една жена дреха? Една жена, ако трябва ще изгладува, за да си я купи. И аз не разбирам защо учителката трябва да е някаква дропла, да ходи със скъсани чорапи, със стари блузи и омърляна коса.

- А в „Труд“ ги...

Р. Леонидов: - Се подигра с тях. И това ме вбеси най-много. И всички други вестници – леви, десни.

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

- Дойдохме до интересен момент – основните вестници – „Труд”, „24 часа”, „Стандарт”, тези, които се смятат за най-авторитетни – излязоха като един в защита на правителството. Как си го обяснявате?

Р. Леонидов: - Трябва да кажа, че пряка защита на правителството имаше само в „Труд”. Това беше тенденция, която продължи дълго време... Аз съм публикувал много пъти в „Труд”. Много пъти „Труд” е заставал в моя защита. Но в един момент аз си изпълнявам служебните задължения – аз трябва да бъда честен пред читателите. В „Труд” от 1 година насам не може да се пише нищо срещу Доган, правителството, министър-председателя и Първанов.

- А Румен Петков защо го изпускаш?

Р. Леонидов: - Не го изпускам. Но аз искам да кажа как „Труд” се обърна и нападна по начин абсолютно безобразен другия Румен - Овчаров. Те го свалиха от власт.

- Ама само „Труд” ли? Те бяха няколко вестника – „Стандарт” пишеше дитирамби за Овчаров, заглавия като „Москва удари на камък при Овчаров”, после се обърна на 180 градуса и започна да му скача по главата. Не че няма защо, но...

Р. Леонидов: - ...Писаха за дома на Румен Овчаров - дом на човек, който дълго време е свързан с правителството, бил е министър, шеф в партия, няма да е бедняк... Стига се дотам, че „Труд” цитира двама овчари да говорят – ей на тоя вилата... Писах за това, отразих войната на „Труд” срещу Овчаров, не съм заставал на негова страна, защото никакъв не ми е...

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

Но когато удрят едно съсловие, а аз съм най-близо до това съсловие – учителите са хора на духа, на науката, те са полуинтелигенти като мене, които си изкарват едвам хляба...

- Мен повече ме интересува как си обяснявате, че вестниците извършват политиката на правителството. Някакви сили решават да отстранят Овчаров. Не че няма защо - самодоволен и нагъл министър. Но изведнъж, тия вестници, дето до вчера са го хвалили, се обръщат?

Р. Леонидов: - Според мен нещо е свързано или с президентството, или с министър-председателя...

- Как могат да нареждат президентството или кръгове от управляващите на няколко независими вестника?

Р. Леонидов: - Формално скандалът е тази моя статия, неподписана. Но искам да ти кажа, че бяхме единственият вестник, който поиска референдум за Първанов – дали „Гоце” трябва да ни е президент? В продължение на 4-5 броя пускахме за това на първа страница, вътре, писма, дискусия предизвикахме, която заглъхна, но така или иначе единственият вестник, който пожела да направи това, беше нашият. Той е издание на Съюза на журналистите, на тях им беше много неприятно, но нямаше какво да кажат.

Т. Токин: - Искам да допълня, че когато излезе статията, след като от комисията по досиетата обявиха официално, че президентът е бил там агент ли, сътрудник ли, ми се обади един близък

приятел да ми каже какво му казали пък на него – президентът е много разтревожен от това, което е написал Тодор.

- Дискретна форма на натиск...

Р. Леонидов: - Ние бяхме и единственият вестник, който пушна от интернет сайта „Жабата” въпросите към Румен Петков. Там имаше 21 въпроса, на които той отговори на 5 от тях във в. „Труд”, с присмех. Така че ние сме си събирали точките. Това в известна степен обяснява защо са отрязали главите на трима души. Разтревожени са били от тази политика на вестника, която контрастира с останалите вестници.

Т. Токин: - Да не забравяме и нещо друго – че главният секретар на СБЖ, Снежана Тодорова се казва, тя си призна в един вестник, че лично главният редактор на „Труд” Тошо Тошев се е обадил в СБЖ и е настоял да се вземат мерки срещу тия публикации.

- Значи вие сте уволнени заради Тошо Тошев?

Р. Леонидов: - Така излиза.

Т. Токин: - Така излиза, да.

- Сякаш ви е неудобно да го кажете...

Р. Леонидов: - Защото... Това е доказано, че е заради него. Ключката говори, че е извикал на килимчето шефа на Съюза на журналистите...

Т. Токин: - Самият Тошо Тошев, нека да го отбележим, не е член на СБЖ.

- Но той е така... влиятелен, като главен редактор на главния всекидневник?

Р. Леонидов: - Обяснил, че това е нарушаване на етичния кодекс (между другото „Поглед” като нов вестник още не го беше подписал)...

- А има ли примери „Труд” да нарушава етичния кодекс?

Т. Токин: - Има. Веднага ще ти кажа, че не само „Труд”, всичките, които са подписали етичния кодекс, го нарушават. Един от първите членове е разграничаването на информацията от коментара. Отворете вестниците – естествено, това се нарушава. В редакцията на „Труд” много често се казва – аз понеже съм бил дълги години там – „Какво коментираме с тази новина сега?”, задава се въпросът – „И каква ни е новината в коментара?”.

- Ако трябва да си говорим честно, заглавията на „Труд” често са пропагандни. На първа страница често има колажи, фотомонтажи. Това не е сериозен информационен всекидневник.

Р. Леонидов: - Тази статия беше капката, която преля чашата. Защото преди това писах, имах наблюдения, в един ден в „Труд” се появиха 9 материала за Бойко Борисов, а в „24 часа” - 8... И тогава аз написах, че едно време Асен Агов твърдеше, че медиите вървят след победителите, а сега медиите вече вървят пред победителите.

- Подтичват отпред?

Р. Леонидов: - Отпред. Направих едно сравнение – едно време имаше филм „Те вървяха след войниците” и не е добре медиите да се държат като проститутки.

- Значи – в „Труд” 9 материала, а в „24 часа” 8 материала за Бойко Борисов? В един ден?

Т. Токин: - В един ден.

Р. Леонидов: - Снимки, информации, текстове...

Т. Токин: - В заглавия – Бойко, кмета, генерала, Борисов...

Р. Леонидов: - На една страница открива някакъв булевард, на друга е на някакво футболно игрище, на трета – снимка, а в „Труд” накрая имаше и статия за ГЕРБ.

- А напоследък има моменти, в които „Труд” атакува Борисов, вероятно нещо иска от него?

Т. Токин: - Ти такава дописка би ли пуснал: „ГЕРБ-Бургас иска...” нещо си, не знам какво искаше, не помня вече. Има бургаски вестници, да си излиза там.

Р. Леонидов: - Стефан Цанев при социализма имаше едно стихотворение, помня два реда, които ме впечатлиха тогава – „Най-големите врагове на Христа са бездарните попове”. В онова време беше така – комунизмът, комунизмът, комунизмът... повтаряха тия, назначените и вместо пропаганда правеха тотална антипропаганда. И това го видях с очите си 18 години по-късно. По същия начин се държат колеги. Добре, има някакви договорки, има някакви реклами, има някакви съображения. - това са частни вестници, те имат право да си получават парите за тая работа. Но, трябва да ти кажа, че в продължение на една година, докато я водих тая рубрика, се уверих, че по-голям медиен комфорт не е имало нито едно правителство. Нито на Виденов, което го нагрябиха още... не мина една година. При Костов две години аха да завърши и почнаха, царя го емнаха много по-рано. Тоест имаше някаква свобода на печата. Дали са били пак платени, дали са били в някакви политически ситуации внушени отвън, или с някакви пари, общо взето имаше разнообразие.

- Може би, ако се изразя така – интересите на кукловодите в онези моменти бързо са се разминавали с тези на правителствата. А сега някак съвпадат?

Т. Токин: - Нещо искам да вметна. Ти знаеш ли случайно дали в „Ню Йорк Таймс” или „Монд” имат почетен знак на президента на републиката? Въобще съществува ли такъв почетен знак? Тука у нас съществува и негови носители са „Труд” и „24 часа”.

- Не ви ли приличат на президентски вестници? Ако отвориш течението на „24 часа” за една година, ще видиш, че всяка седмица Първанов е поне веднъж на снимка на първа страница, минимум, а понякога и по 3 пъти. За вътре по страниците да не говорим.

-Т. Токин: - В един от редките пъти, в които аз писах рубриката, „баданарката” в „Поглед”, забелязах, че в една седмица в „Труд” имаше 9 снимки на Първанов. Във всеки брой на снимка, а в два броя – на по две снимки. Ами, като си носител на почетен знак...

Р. Леонидов: - Една неправителствена организация беше направила проучване на пресата, с което установи, че в повечето от тях няма нито един критичен материал за 7-8 министри, повечето от БСП. Явно е, че тези анализи не са само мои и на Токин, не са само наши наблюдения. Не случайно нашата страна е на едно от последните места по свобода на печата.

Т. Токин: - На 59-то място, примерно от 70 наблюдавани страни.

Р. Леонидов: - И при тая ситуация, аз не знам колко трябва да си вбесен, колко трябва да си заслепен от озлобление и колко да си безразсъден, когато уволняваш 3-ма души журналисти и действаш като ултрасталинист. Наистина по времето на бай Тошо имаше по тарикатски методи – преместване на друга работа, наказания, понижаване и т. н.
(следва)

Виж [тук продължението](#)